

Kod ucznia:

Wypełnia Komisja Rejonowa

**MAŁOPOLSKI KONKURS Z HISTORII
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW
W ROKU SZKOLNYM 2015/2016
„Polska Piastów na tle średniowiecznej Europy”.
Etap rejonowy – 15 grudnia 2015 r.**

Małopolski Konkurs z Historii dla uczniów gimnazjów w roku szkolnym 2015/2016

Numer zadania	Maksymalna liczba punktów możliwych do uzyskania w poszczególnych zadaniach	Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika w każdym zadaniu
1	7	
2	5	
3	3	
4	4	
5	4	
6	5	
7	4	
8	3	
9	11	
10	5	
11	4	
12	3	
13	1	
14	3	
15	13	
16	3	
17	4	
18	3	
19	2	
20	5	
21	2	
22	4	
23	4	
24	1	
25	6	
26	2	
27	1	
Łączna liczba punktów uzyskanych przez uczestnika	Maksymalnie: 112 punktów	Uczestnik uzyskał:

Czytelny podpis pierwszego sprawdzającego: .....

Czytelny podpis drugiego sprawdzającego: .....

Droga Gimnazjalistko, Drogi Gimnazjalisto!

1. Przed Tobą zestaw 27 zadań konkursowych.
2. Na rozwiązanie zestawu masz 90 minut. Komisja konkursowa 10 minut przed końcem przypomni Ci o upływającym czasie.
3. Wyłącz telefon komórkowy, jeśli go posiadasz.
4. Za poprawne rozwiązanie wszystkich poleceń możesz otrzymać 112 punktów.
5. Pracuj uważnie, staraj się, aby Twoja praca była czytelna.
6. Zakoduj swoją pracę. Nie podpisuj kartek imieniem i nazwiskiem.
7. Odpowiedzi wpisuj piórem lub długopisem z atramentem koloru czarnego lub niebieskiego. Odpowiedzi udzielane przy użyciu ołówka nie będą oceniane.
8. Pamiętaj, aby nie używać korektora. Błędną odpowiedź przekreśl.
9. Pisz wyraźnie, nie stosuj skrótów, zapisuj słowa w pełnym brzmieniu. Błędy w zapisie nazwisk, nazw, pojęć lub terminów traktowane są jak błędy w zapisie dat i powodują nieprzyznanie punktów.
10. Brudnopis nie podlega ocenie.
11. Stwierdzenie niesamodzielności pracy lub przeszkadzanie innym, spowoduje wykluczenie Cię z udziału w konkursie.

Życzymy Ci powodzenia!

Organizatorzy konkursu

Zadanie 1. Ustal wiek, w którym działali słynni władcy i dowódcy starożytności. Spośród wymienionych poniżej stuleci wybierz i dopasuj właściwe każdemu bohaterowi, wpisując odpowiednie oznaczenie literowe. (0-7pkt)

L.p	Władca/dowódca	Wiek
1	Juliusz Cezar	
2	Dariusz III	
3	Hammurabi	
4	Romulus Augustulus	
5	Leonidas	
6	Ramzes II	
7	Oktawian August	

- A) II w. p.n.e   B) VI/V w. p.n.e   C) I w. p.n.e/ I w. n.e   D) XVIII w. p.n.e
E) I w. p.n.e   F) IV w. p.n.e   G) XIII w. p.n.e   H) V w. n.e

Zadanie 2. Do zamieszczonych w tabeli postaci dopasuj dziedzinę działalności spośród podanych poniżej, wpisując w odpowiednie miejsca w tabeli oznaczenia literowe dziedziny związanej z tą postacią. (0-5pkt)

A. matematyka, B. literatura, C. sztuka, D. filozofia, E. historia, F. medycyna

L.p	Postać	Dziedzina działalności
1	Myron	
2	Horacy	
3	Galen	
4	Euklides	
5	Heraklit z Efezu	

Zadanie 3. W tabeli – obok każdego z wydarzeń historycznych – dopisz literę oznaczającą fakt, który został uznany za jego skutek (następstwo). (0-3pkt)

L.p	Wydarzenie	Skutek (następstwo)
1	Synod w Clermont	
2	Traktat w Verdun	
3	Przybycie do Europy Hunów	

- A. wielka wędrówka ludów
- B. podział państwa Franków
- C. I wyprawa krzyżowa

Zadanie 4. Do podanych informacji dopasuj odpowiednią postać spośród wymienionych poniżej kronikarzy. (0-4pkt)

Gall Anonim, Thietmar, Widukind z Korbei, Wincenty Kadłubek, Einhard, Jan Długosz, Janko z Czarnkowa

L.p	Opis postaci	Postać
1	Frankijski biograf i kronikarz piszący w języku łacińskim, autor <i>Żywota Karola Wielkiego</i> .	
2	Przebywał na dworze Bolesława III Krzywoustego. Jest autorem najstarszej kroniki polskiej – „ <i>Kronika i czyny książąt czyli władców Polskich</i> ”.	
3	Żył na przełomie XII i XIII wieku. Był biskupem krakowskim. Na polecenie Kazimierza II Sprawiedliwego spisał kronikę.	
4	Żył na przełomie X i XI wieku. Był biskupem merseburskim, autor <i>Kroniki</i> . Był niechętny, wręcz wrogi Polsce.	

Zadanie 5. Na podstawie zamieszczonych ilustracji oraz wiedzy pozaźródłowej wykonaj poniższe zadanie. (0-4pkt)

Ilustracje przedstawiają śmierć dwóch polskich świętych. Zidentyfikuj ich i podaj wiek, w którym przedstawione wydarzenia miały miejsce.

Źródło 1

Postać:.....

Wiek:.....

Źródło 2

Postać:.....

Wiek:.....

Zadanie 6. Uzupełnij tabelę wpisując władców Polski, za panowania których miały miejsce wymienione wydarzenia. (0-5pkt)

L.p	Wydarzenie	Władca (imię i przydomek)
1	Obrona Głogowa	
2	Wprowadzenie urzędu starosty	
3	Bitwa pod Płowcami	
4	Zjazd w Wyszehradzie	
5	Powstanie biskupstwa misyjnego w Poznaniu	

Zadanie 7. Na podstawie tekstu źródłowego oraz wiedzy pozaźródłowej odpowiedz na poniższe pytania. (0-4pkt)

Kiedy w dzień świętego Jana Chrzyciela starli się z Mieszkiem, odnieśli zrazu zwycięstwo, lecz potem [...] Czycibor zadał im klęskę, kładąc trupem wszystkich najlepszych rycerzy [...]. Cesarz [...] wysłał czym prędzej gońców, nakazując Hodonowi i Mieszkowi, aby pod rygiorem utraty jego łaski zachowali pokój [...].

Źródło: Kronika Thietmara, t.1, Wrocław 2004, s. 59

A. Podaj datę roczną i miejsce bitwy opisanej w tekście:

1. data - .....

2. miejsce - .....

B. Określ jakie pokrewieństwo łączyło Mieszka i Czycibora

1. byli - .....

C. Wskaż imię i numer cesarza, o którym wspomina tekst

1. ....

Zadanie 8. Na podstawie tekstu źródłowego oraz wiedzy pozaźródłowej zidentyfikuj osoby występujące w tekście. (0-3pkt)

Cesarz Henryk [...] przesłał Bolesławowi wprzód poselstwo w te słowa: Niegodnym jest cesarza [...] wkraczać zbrojnie do kraju wroga, a zwłaszcza swego wasala, zanim się z nim nie porozumie [...]. Dlatego winieneś [...] przyjąć z powrotem brata swego, oddając mu połowę królestwa, a mnie płacić rocznie 300 grzywien trybutu [...]. Bolesław odpowiedział: [...] Do przyjęcia [...] buntownika lub do podzielenia się z nim niepodzielnym królestwem nie zmusi mnie przemoc żadnej [obcej] władzy [...]. Zatem bacz, komu grozisz: jeśli zaczniesz wojnę, znajdziesz ją!

Źródło: Gall Anonim, Kronika polska, Wrocław 2003, s. 128-129

A. Cesarz (podaj imię i numer władcy) - .....

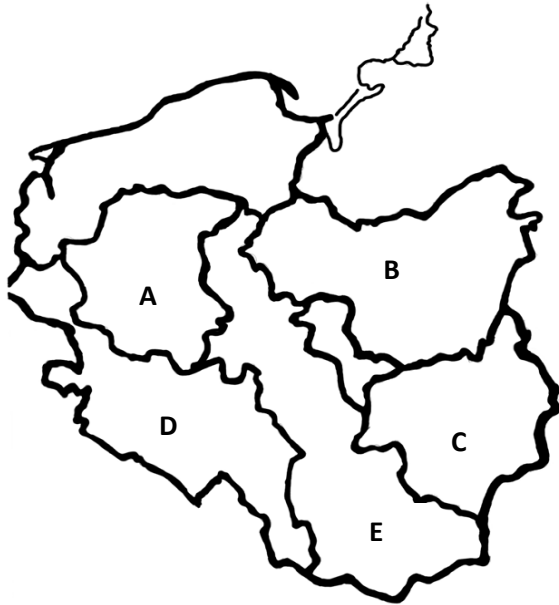
B. Bolesław (podaj przydomek władcy) - .....

C. Podaj imię osoby, której dotyczą podkreślone fragmenty tekstu.....

Zadanie 9. Korzystając ze źródeł i wiedzy pozaźródłowej wykonaj zadania. (0-6pkt)

Źródło 1. Polska w 1138 r.

Źródło 2

Gdy poczuł, że [los] żąda już od niego śmiertelnej powinności, poleca spisać dokumenty [...]. Przekazuje w nich w spadku czterem synom i to, co osiągnięte zasługami przodków, i następstwo w królestwie, wyznaczając stałe granice czterech dzielnic w ten sposób, że w rękę najstarszego miało pozostać i księstwo dzielnicy krakowskiej i władza zwierzchnia.

Źródło: Kronika polska Wincentego Kadłubka t. 1, Wrocław 2003, s. 155–156.

1. Akt prawny, na mocy którego dokonano podziału państwa opisanego w źródle 2 to:

2. Korzystając ze źródła 1 i wiedzy pozaźródłowej uzupełnij tabelę.

	Nazwa ziemi/dzielnicy	Książę panujący (imię i przydomek)
A		
B		
C		
D		
E		

Zadanie 10. Uzupełnij w tekście brakujące informacje: (0-5pkt)

W 1333 r. władzę w Polsce przejął syn .....(imię i przydomek), Kazimierz, nazywany przez potomnych .....(przydomek). Podpisał porozumienie z królem Czech .....(imię i nazwa dynastii/przydomek), który zrzekł się pretensji do tronu polskiego. Dzięki dyplomacji udało mu się również zawrzeć w .....(rok) w .....(miejsce) pokój z Krzyżakami.

Zadanie 11. Wykonaj polecenia A, B i C, wybierając spośród podanych odpowiednie nazwy bitew stoczonych w średniowieczu. (0-4)

bitwa pod Płowcami 1331, bitwa pod Legnicą 1241, bitwa nad rzeką Kalką1223, bitwa nad Mozgawą 1195, obrona Niemczy1017

A. Podaj nazwę bitwy chronologicznie pierwszej.

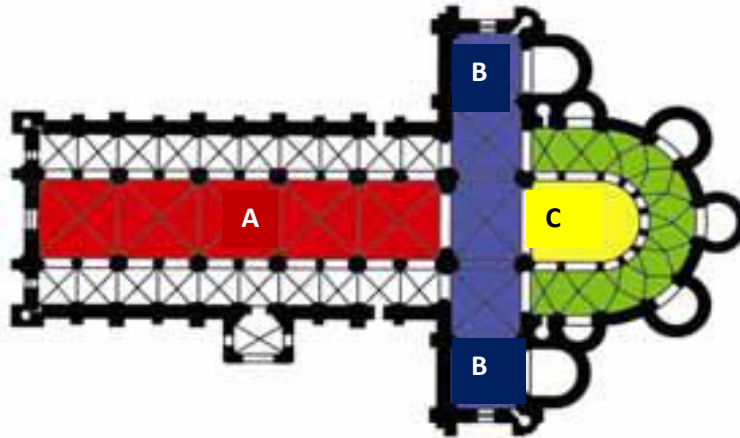
.....

B. Podaj nazwę bitwy będącej efektem konfliktu wewnątrz dynastii Piastów w okresie rozbicia dzielnicowego.....

C. Podaj dwie nazwy bitew, w których jedną ze stron byli Mongołowie.

1.....2.....

Zadanie 12. Rozpoznaj wyróżnione (barwami/ literami) elementy świątyni. (0-3pkt)

A. Wpisz odpowiednie nazwy elementów świątyni:

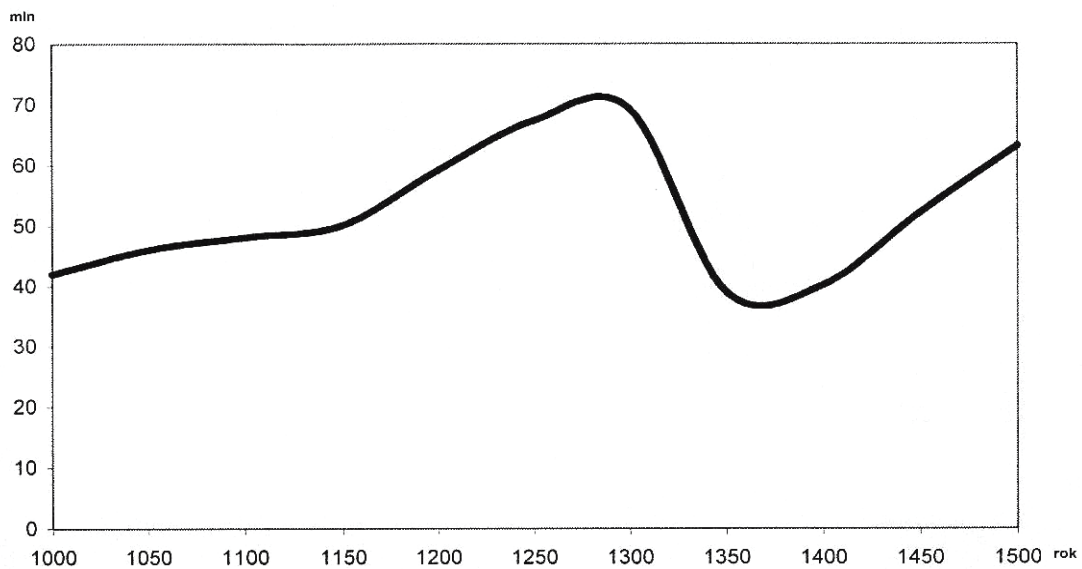
A - .....

B - .....

C - .....

Zadanie 13. Na podstawie zamieszczonego wykresu oraz wiedzy pozaźródłowej wykonaj poniższe polecenie. (0-1pkt)

Zaludnienie Europy w latach 1000–1500

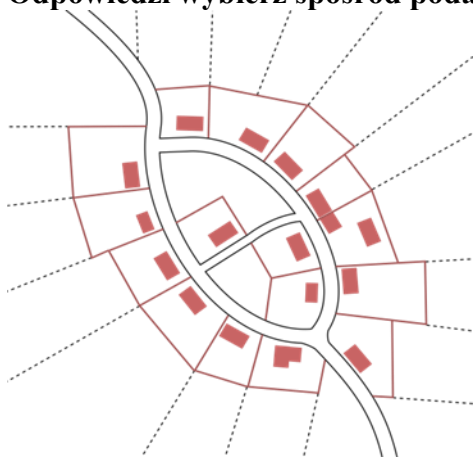

Źródło: H. Manikowska, J. Tazbirowa, Historia. Średniowiecze, Warszawa 1991, s. 73. (5.11.2015)

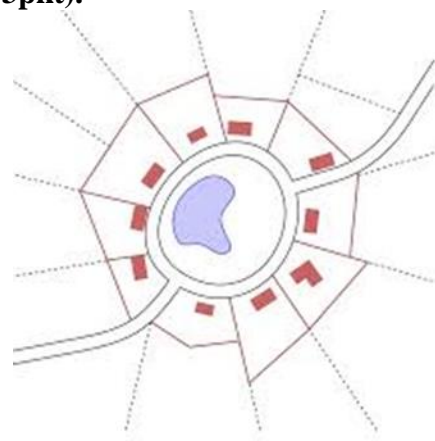
Podaj przyczynę załamania demograficznego w Europie w I poł. XIV w.

.....

Zadanie 14. Poniżej przedstawiono przykładowe typy układów przestrzennych wsi średniowiecznych, nazwij je wpisując odpowiednią nazwę przy oznaczeniu literowym. Odpowiedzi wybierz spośród podanych poniżej. (0-3pkt).

A.....

B.....

C.....

commons.wikimedia.org (5.11.2015)

ulicówka, owalnica, okolnica

Zadanie 15. Na podstawie źródła i własnej wiedzy wykonaj polecenia. (0-13pkt)

A. Wymień na podstawie źródła dwóch królów Czech nie będących Przemyślidami.

1.....

2.....

B. Podaj 3 małżeństwa, będące przykładem związków dynastycznych Piastów i Przemyślidów w XIII i XIV w.

1..... i .....

2..... i .....

3..... i .....

C. Wymień królów Czech z dynastii Przemyślidów w porządku chronologicznym:

1.....2 .....

3.....4 .....

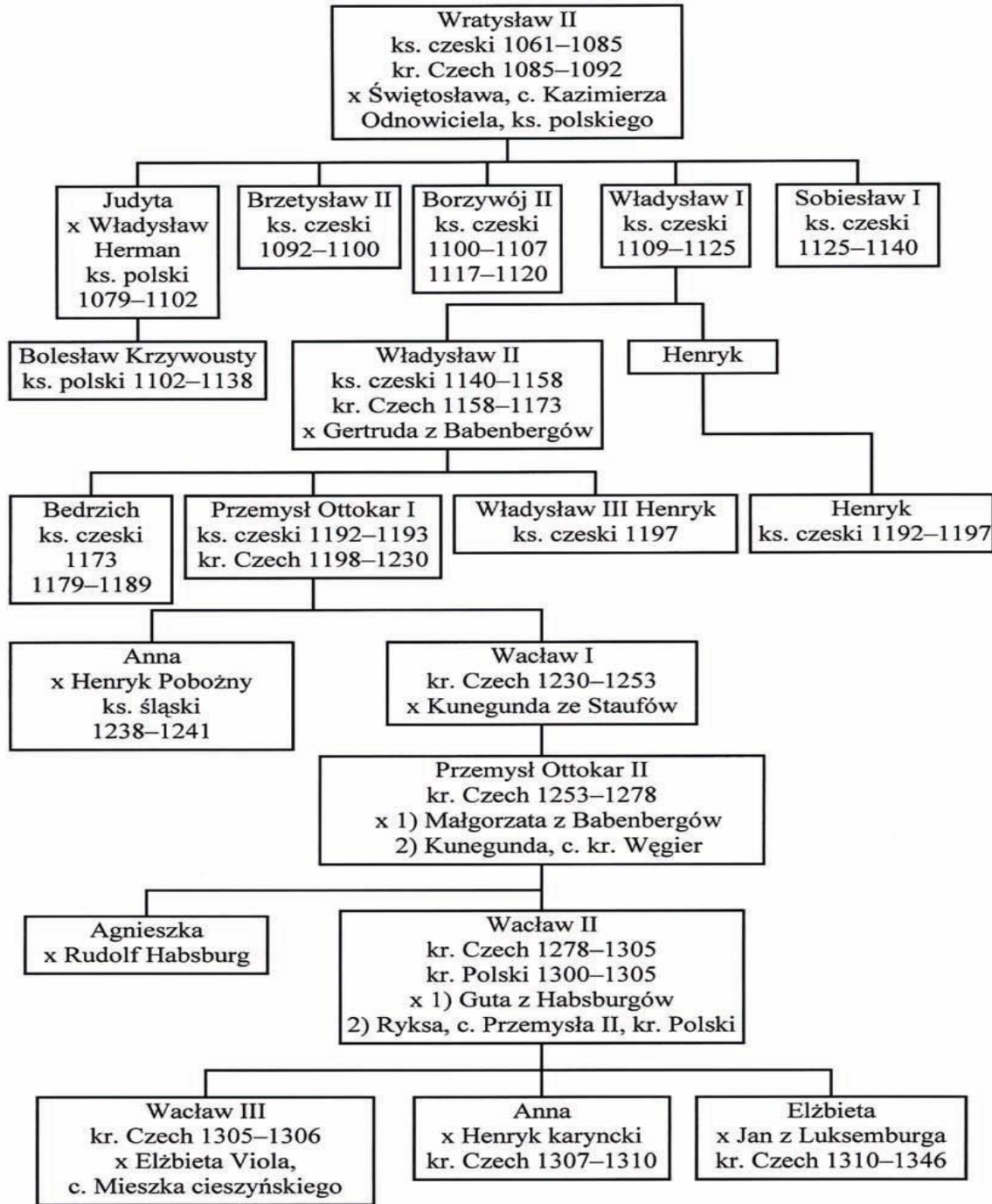
5.....6.....

7.....

D. Podaj władcę Czech, który zwycięsko rywalizował z Władysławem Łokietkiem o władzę w Polsce –

.....

Źródło 1. Fragment tablicy genealogicznej dynastii Przemyślidów

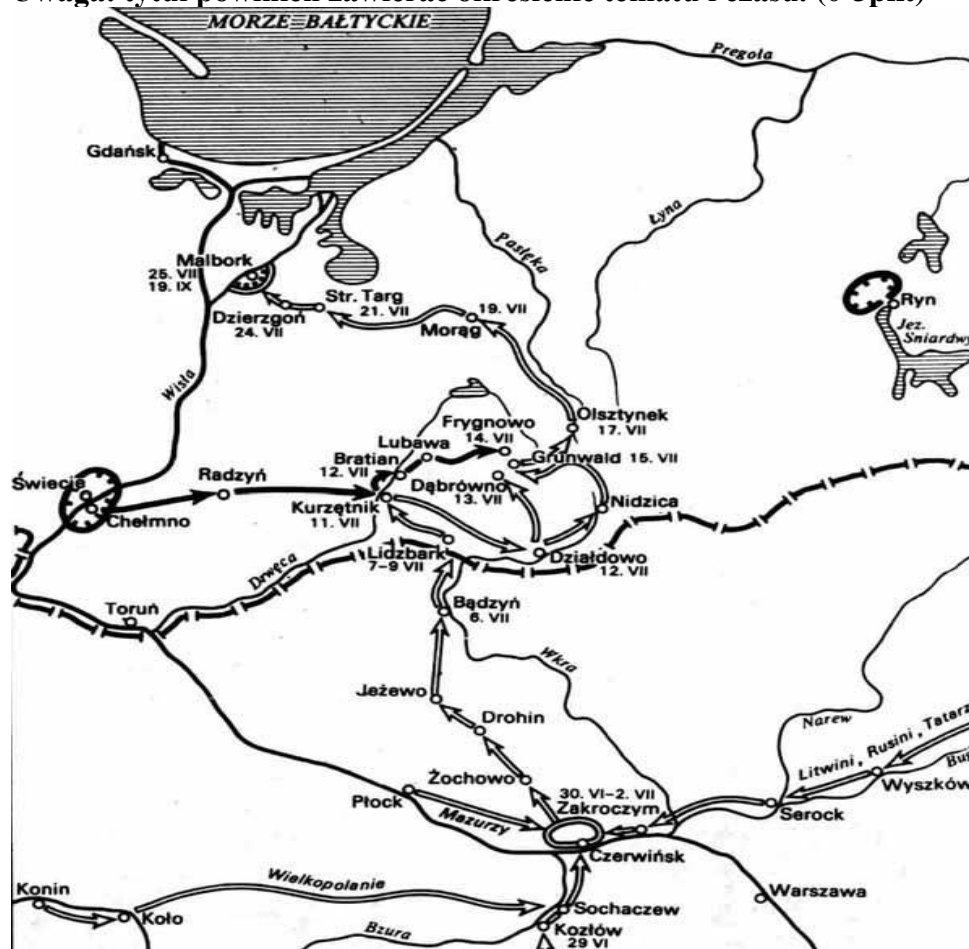
x – małżeństwo, kr. – król, ks. – książę, c. – córka

Na podstawie: Dynastie Europy, pod red. A. Mączaka, Wrocław 2003, s. 345–346.

J. E. Morby, Dynastie świata, Kraków 1998, s. 258–259. (5.11.2015)

Zadanie 16. Na podstawie treści mapy zaproponuj dla niej tytuł.

Uwaga: tytuł powinien zawierać określenie tematu i czasu. (0-3pkt)

Źródło: J. Dowiat, Historia I, Warszawa 1987, s. 414. (5.11.2015)

Tytuł mapy:

.....

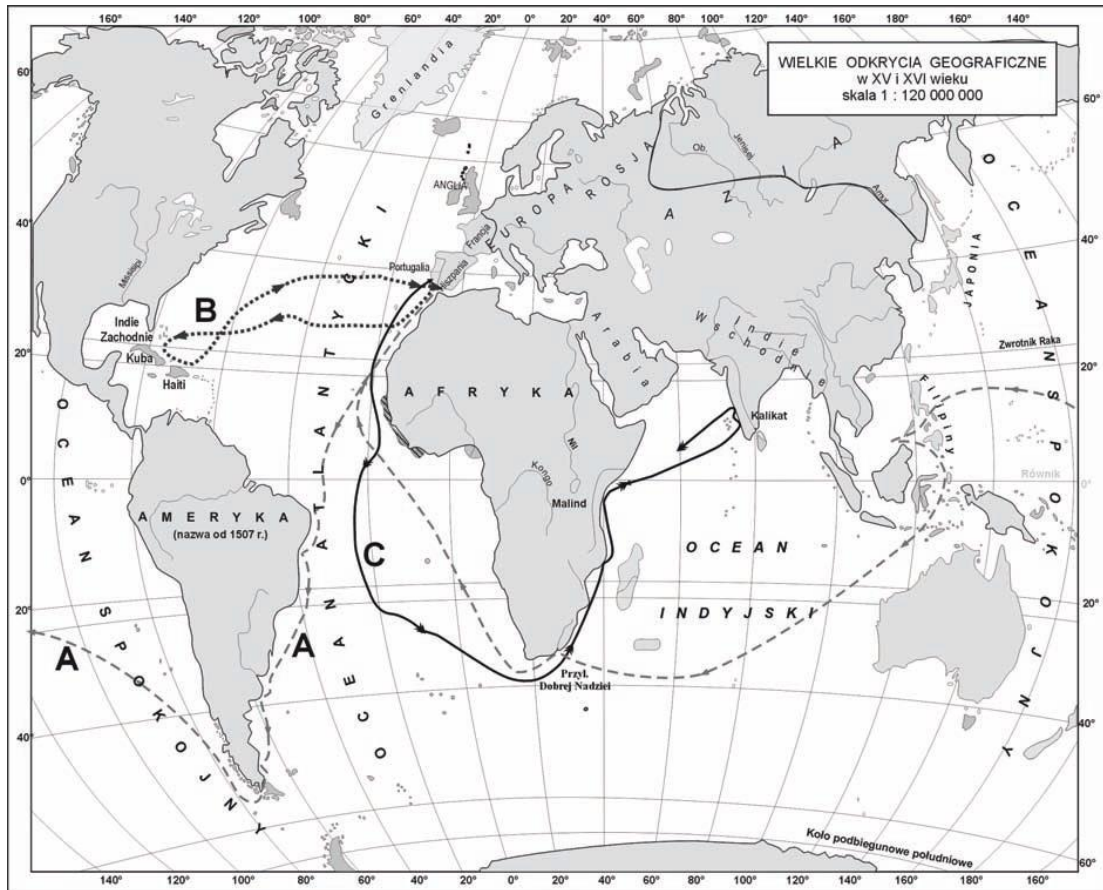
.....

Zadanie 17. Do wydarzeń zamieszczonych w tabeli dopisz odpowiednie postacie, spośród wymienionych poniżej. (0-4pkt)

Paweł Włodkowic, Sylwester II, Grzegorz VII, Grzegorz XIII, Kalikst II

Wydarzenie	Postać
Reforma kalendarza	
Utworzenie polskiej metropolii kościelnej	
Powstanie <i>Dictatus papae</i>	
Sobór w Konstancji	

Zadanie 18. Na podstawie mapy wykonaj polecenia. (0-3pkt)

Na podstawie: Atlas historyczny. Od starożytności do współczesności, Warszawa–Wrocław 1999, s. 15. (5.11.2015)

A. Przedstawionym na mapie trasom podróży przyporządkuj nazwiska żeglarzy spośród wymienionych poniżej.

Krzysztof Kolumb, Amerigo Vespucci, Juan Sebastian Elcano, Vasco da Gama, Bartłomiej Diaz

Trasa:

A.....

B.....

C.....

Zadanie 19. Spośród podanych niżej wydarzeń wskaż wydarzenie najwcześniejsze (cyfra 1) i najpóźniejsze (cyfra 2). (0-2pkt)

Wydarzenie	Cyfra
Hołd pruski(1525)	
Wystąpienie Marcina Lutra (1517)	
Bitwa pod Orszą (1514)	
Zwołanie soboru w Trydencie (1545)	
Unia lubelska (1569)	

Zadanie 20. Podkreśl prawidłowe zakończenie zdania: (0-5pkt)

1. *Habeas Corpus Act* gwarantował Anglikom:

- a. nietykalność osobistą
- b. wolność wyznania
- c. rządy parlamentarne
- d. pełnienie funkcji państwowych tylko przez Anglików

2. Armand Richelieu był pierwszym ministrem na dworze:

- a. Ludwika XIV
- b. Henryka IV
- c. Ludwika XIII
- d. Henryka III

3. Rozejm w Sztumskiej Wsi Rzeczpospolita zawarła z:

- a. Rosją
- b. Turcją
- c. Szwecją
- d. Kozakami

4. W okresie potopu szwedzkiego królem Szwecji był:

- a. Karol Sudermański
- b. Karol Gustaw
- c. Gustaw Adolf
- d. Karol XII

5. Za „pierwszego „sługę państwa” uznawał się:

- a. Fryderyk Wilhelm I
- b. Józef II
- c. Fryderyk II
- d. Fryderyk III

Zadanie 21. Na podstawie źródła i własnej wiedzy wykonaj polecenia. (0-2pkt)

Uznając, iż los nas wszystkich od ugruntowania i wydoskonalenia konstytucji narodowej jedynie zawisł, długim doświadczeniem poznawszy zadawnione rządu naszego wady, [...] wolni od hańbiących obcej przemocy nakazów, [...] dla dobra powszechnego, dla ugruntowania wolności, dla ocalenia ojczyzny naszej i jej granic [...] niniejszą Konstytucję uchwalamy [...].

[w:] Wiek XVI–XVII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii i studentów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1997, s. 431.

A. Podaj nazwę dokumentu, odpowiedź wybierz spośród podanych poniżej.

Akt konfederacji warszawskiej, Konstytucja Nihil novi, Konstytucja 3 maja

.....

B. Podaj datę roczną uchwalenia dokumentu.

.....

Zadanie 22. Rozstrzygnij, czy podane w tabeli informacje są prawdziwe czy fałszywe. W tabeli w odpowiednich rubrykach dopisz obok podanej informacji cały wyraz: „prawda” lub „fałsz”: (0-4pkt)

L.p	Zdanie	„Prawda” lub „Fałsz”
1	Stracenie Ludwika XVI uznaje się za początek Wielkiej Rewolucji Francuskiej.	
2	Bitwa pod Zieleńcami miała miejsce podczas powstania kościuszkowskiego.	
3	Wprowadzona przez Napoleona blokada kontynentalna skierowana była przeciwko Rosji.	
4	System wprowadzony w Europie postanowieniami kongresu wiedeńskiego nazywany jest systemem Metternicha.	

Zadanie 23. Do podanych w tabeli krótkich charakterystyk ideologii/doktryn/ruchów politycznych dopisz odpowiadające im nazwy: (0-4pkt)

konserwatyzm, liberalizm, socjalizm, anarchizm, nacjonalizm

L.p.	Charakterystyka	Ideologia/doktryna/ruch polityczny/
1	Doktryna głosząca, że społeczeństwo powinno rozwijać się w sposób ewolucyjny, a nie w wyniku rewolucji i przewrotów.	
2	Powstała na przełomie XVII i XVIII w. ideologia społeczno-polityczna u której podstaw leżą: indywidualizm, wolność człowieka, nadrzędność jednostki.	
3	Ideologia głosząca potrzebę stworzenia systemu opartego na sprawiedliwości społecznej.	
4	Ruch polityczny, który pojawił się w 2. połowie XIX w., kwestionujący sens istnienia państwa.	

Zadanie 24. Na podstawie tekstu źródłowego wykonaj polecenie. (1pkt)

Oczywiście [...] nie łudziłam się, że odnajdę nowy pierwiastek w większej ilości, ponieważ te minerały były już zbadane dość dokładnie. Zdawało mi się jednak, iż mogą one zawierać około jednego procentu nieznannej substancji. [...] W lipcu 1896 roku podaliśmy do wiadomości wykrycie tej substancji, której na cześć mojego kraju rodzinnego nadałam nazwę – polon. [...] W grudniu 1898 roku mogliśmy zawiadomić świat naukowy o odkryciu [...] nowego, a dziś już sławnego pierwiastka, który nazwaliśmy radem.

[w:] Kufer Kasyldy, czyli wspomnienia z lat dziewczęcych. Wyboru z pamiętników XVIII–XIX wieku dokonały D. Stępniewska i B. Walczyna, Warszawa 1983, s. 558–559.

Podaj imię i nazwisko autorki wspomnień.

.....

Zadanie 25. Do wydarzeń zamieszczonych w tabeli dopisz odpowiednie postacie pełniące funkcje przywódcze w danym powstaniu spośród wymienionych poniżej. Wpisz w odpowiednie miejsce w tabeli oznaczenia literowe. (0-6 pkt)

A. Józef Chłopicki, B. Jan Tyssowski, C. Marian Langiewicz, D. Adam Czartoryski, E. Emilia Plater, F. Stanisław Brzóska

Wydarzenie	Postać
Powstanie listopadowe	
Powstanie krakowskie	
Powstanie styczniowe	

Zadanie 26. Poniżej przedstawiono charakterystyki dwóch XIX – wiecznych polskich szkół historycznych. Podaj ich nazwy. (0-2pkt)

Badacze z tego nurtu sformułowali nowatorskie, bardzo krytyczne spojrzenie na dzieje Polski, określane jako pesymistyczne. Wedle nich upadek Rzeczypospolitej i rozbiory nie były efektem działań nikczemnych sąsiadów, ale przede wszystkim wynikiem błędów narodu, zwłaszcza wadliwego ustroju, anarchii, prywaty i braku poszanowania władzy państwowej wśród szlachty. Tym samym tłumaczono także wydarzenia z I połowy XIX wieku, klęski kolejnych powstań narodowych.

wikipedia.org.pl (5.11.2015)

A.....

Opracowali tzw. teorię odrodzenia w upadku, w myśl której u schyłku dawnej Rzeczypospolitej dokonały się we wszystkich dziedzinach życia zmiany pozytywne, mające charakter głębokich zmian mentalnych - reakcji na stare wady i przywary. Dalszy pomyślny byt i kontynuacja tych zmian zostały drastycznie przerwane przez zaborców.

pl.wikipedia.org (5.11.2015)

B.....

Zadanie 27. Poniżej przedstawiono definicję jednego z typów wojny. Podaj jego nazwę. (1pkt)

Wojna taka charakteryzuje się małą ruchliwością frontu, długotrwałymi walkami zaczepno-obronnymi. Podczas niej obie walczące strony zajmują silnie umocnione pozycje (okopy, zasieki). Między walczącymi stronami znajduje się tzw. ziemia niczyja, nad którą żadna ze stron nie ma kontroli.

.....